

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 214/2022-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **Ravita, s. r. o.**, Budovateľská 63, Prešov, IČO 36 469 017, zastúpenej advokátom JUDr. Martinom Kirňakom, Vajanského 43, Prešov, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 30/2021 z 30. novembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 14. marca 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 7 Cdo 30/2021 z 30. novembra 2021 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Okrem toho žiada priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že v pracovnoprávnej veci [REDACTED] (zamestnanca a žalobcu) proti sťažovateľke (zamestnávateľke a žalovanej) Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“), vychádzajúc zo zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu č. k. 7 Cdo 226/2018 z 27. marca 2019, v ktorom mu vytkol, že strany sporu písomne nevyzval, aby sa vyjadrili k možnému použitiu § 63 ods. 1 písm. d) bodu 4, resp. § 63 ods. 1 písm. e) Zákonníka práce, ktoré zvolil za základ pre svoje rozhodnutie, (v poradí druhým) rozsudkom č. k. 6 CoPr/7/2019 z 25. augusta 2020 zmenil rozsudok Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) č. k. 10 Cpr 7/2015 z 12. mája 2017 tak, že určil okamžité zrušenie pracovného pomeru z 10. augusta 2015 dané sťažovateľkou žalobcovi za neplatné. Krajský súd

sa stotožnil s názorom okresného súdu, že žalobca svojím konaním porušil pracovnú disciplínu a že svoju prácu nevykonával riadne a zodpovedne. V konaní totiž nebolo sporné, že žalobca a sťažovateľka uzavreli 25. júla 2014 pracovnú zmluvu na dobu určitú do 28. februára 2016 s dátumom nástupu do práce 1. augusta 2014. Žalobca mal podľa pracovnej zmluvy vykonávať prácu nákupcu s miestom výkonu práce v Prešove. Podaním z 10. augusta 2015 sťažovateľka okamžite skončila pracovný pomer so žalobcom podľa § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce z dôvodu porušenia povinnosti uvedenej v § 81 písm. b) Zákonníka práce, ktoré skutkovo vymedzila tak, že žalobca od 3. augusta 2015 do 7. augusta 2015 nenastúpil do práce a svoju neprítomnosť nenahlásil svojmu nadriadenému a ani ju neospravedlnil. Bez vedomia a súhlasu nadriadeného sa nenachádzal v mieste výkonu práce, na základe čoho mu vznikla neospravedlnená neprítomnosť v práci. Okamžité skončenie pracovného pomeru žalobca prevzal 18. augusta 2015. Žalobca listom z 15. októbra 2015 oznámil žalovanému, že okamžité skončenie pracovného pomeru považuje za neplatné pre neexistenciu dôvodov, pre ktoré by bolo možné skončiť pracovný pomer okamžite, keďže v čase od 7. augusta 2015 do 10. augusta 2015 bola u sťažovateľky vyhlásená celozávodná dovolenka a z tohto dôvodu nebol žalobca prítomný na pracovisku. Žalobca oznámil sťažovateľke, že trvá na ďalšom zamestnávaní a je pripravený dostaviť sa do práce okamžite, ako bude k nástupu vyzvaný; uvedené oznámenie bolo sťažovateľovi doručené 16. októbra 2015. Po výzve krajského súdu žalobca s aplikáciou § 63 ods. 1 písm. d) bod 4u, resp. § 63 ods. 1 písm. e) Zákonníka práce na daný prípad súhlasil, avšak sťažovateľka nie, pretože to považovala za odklon od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu – rozhodnutia č. k. 5 Cdo 95/2009 z 29. apríla 2010. Vychádzajúc z dokazovania vykonaného okresným súdom, krajský súd vzhľadom na okolnosti daného prípadu dospel k záveru, že sťažovateľka nemala proti žalobcovi použiť najprísnejšie opatrenie, aké Zákonník práce pozná, a to okamžité skončenie pracovného pomeru, ale mala zvoliť iný postup, a to výpoveď z pracovného pomeru podľa § 63 ods. 1 písm. d) bod 4 Zákonníka práce, resp. § 63 ods. 1 písm. e) Zákonníka práce.

3. Krajský súd zároveň rozhodol, že rozsudok okresného súdu vo zvyšnej časti týkajúcej sa nároku žalobcu na náhrady mzdy zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie s tým, že *„pravdepodobne nepôjde o náhradu mzdy na dlhšie obdobie, než ktoré reguluje ustanovenie § 79 ods. 5 Zákonníka práce, keďže sa žalobca... vyjadril, že pre žalovaného už nemá záujem pracovať... a preto zrejme došlo k skončeniu pracovného pomeru dohodou v zmysle ustanovenia § 79 ods. 4 Zákonníka práce.“*

4. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) tvrdiac, že krajský súd tým, že strany sporu nevyzval na vyjadrenie v zmysle § 382 CSP, zaťažil konanie procesnou vadou, ako aj z § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP.

5. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľky v časti, v ktorej namietala vadu zmätočnosti rozsudku krajského súdu podľa § 420 písm. f) CSP, odmietol pre neprípustnosť [§ 447 písm. c) CSP], pretože ju v postupe a rozhodnutí krajského súdu (ktorý vychádzal zo zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu č. k. 7 Cdo 226/2018 z 27. marca 2019) nezistil. Dovolanie sťažovateľky, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP, najvyšší súd odmietol pre nevymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP [§ 447 písm. f) CSP].

II. Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti [čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] tvrdí, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je arbitrárne a nezákonné, pretože právne otázky boli z obsahu dovolania proti rozsudku krajského súdu jednoznačné, a teda nebol daný dôvod na jeho odmietnutie najvyšším súdom. Podľa názoru sťažovateľky v danom prípade bolo nevyhnutné vyriešiť právnu otázku, či päť dní neospravednenej neprítomnosti (absencie) zamestnanca v práci možno považovať za závažné porušenie pracovnej disciplíny, pre ktoré možno okamžite skončiť pracovný pomer alebo nie. Druhou právnou otázkou, ktorá vyplýva z obsahu dovolania, je právna otázka, či pri splnení podmienok na okamžité skončenie pracovného pomeru môže súd autoritatívne vstúpiť do voľby zamestnávateľa a rozhodnúť, že hoci boli splnené podmienky na okamžité skončenie pracovného pomeru, má zamestnávateľ zvoliť výpoveď, a nie okamžité skončenie pracovného pomeru. Sťažovateľka argumentovala aj tým, že nie je v právomoci konajúceho súdu pri konštatovaní, že došlo k porušeniu pracovnej disciplíny vstupovať do voľby zamestnávateľa, aký spôsob skončenia pracovného pomeru si zvolí.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu č. k. 7 Cdo 30/2021 z 30. novembra 2021 (bod 5), o ktorom sťažovateľka tvrdí, že je arbitrárne a nezákonné, pričom polemizuje so záverom najvyššieho súdu, že dovolacie dôvody nevymedzila spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP (bod 6).

8. Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 311/05). Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné (IV. US 43/04). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

9. Ústavný súd už v minulosti konštatoval, že k úlohám právneho štátu patrí vytvorenie právnych a faktických garancií uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd občanov. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní dostupných bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky takéhoto uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd. Existencia takýchto konaní však nevyčerpáva ústavné požiadavky späť s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá

aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkých zákonom vytvorených prostriedkov na dosiahnutie účelu takýchto procesných postupov. Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ako aj ničím nepodložená možnosť úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú vymedzené zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu, prijať rozhodnutie (II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, III. ÚS 199/08).

10. Právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa v civilnom sporovom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred súdom vrátane dovolacích konaní. Samotná otázka posúdenia podmienok na uskutočnenie dovolacieho konania vrátane posúdenia otázky prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho (I. ÚS 18/2020). Uvedeným nie je dotknutá právomoc ústavného súdu chrániť fyzické osoby alebo právnické osoby pred takými zásahmi do ich základných práv alebo slobôd, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01).

11. Takýto zásah však ústavný súd v danom prípade nezistil.

12. Ako bolo uvedené, sťažovateľka ústavnou sťažnosťou napadla rozhodnutie najvyššieho súdu o odmietnutí jej dovolania proti rozsudku krajského súdu (body 2 a 3) vydaného v konaní, v ktorom sa zamestnanec domáhal proti zamestnávateľke neplatnosti skončenia pracovného pomeru a náhrady mzdy.

13. Ústavný súd už v náleze č. k. III. ÚS 171/06 z 5. apríla 2007 vyslovil, že „Ak odvolací súd v rozpore s právnym názorom vysloveným v jeho skoršom rozhodnutí potvrdí rozsudok súdu prvého stupňa z iného právneho dôvodu ako prvostupňový súd a na základe skutkových zistení, ktoré neboli predmetom dokazovania ani tvrdení účastníkov, rozhodol tak v rozpore so zásadou dvojinštančnosti, pretože znemožnil sťažovateľovi uplatnenie práva domáhať sa riadnym opravným prostriedkom preskúmania skutkových tvrdení a právnych záverov prvýkrát použitých až v konečnom rozsudku odvolacieho súdu. Takýto postup a rozhodnutie odvolacieho súdu zakladá právo na prístup k súdnej ochrane poskytovanej v mimoriadnom opravnom konaní pre zmatečnosť konania pred riadnym opravným súdom.“ V danej veci sa odvolací súd právnym názorom najvyššieho súdu vysloveným v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení riadil.

14. Ústavný súd preskúmaním napadnutého uznesenia najvyššieho súdu zistil, že nie je zjavne neodôvodnené, pričom zároveň neexistuje žiadna skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup, resp. svojvoľné závery tohto súdu nemajúce oporu v Civilnom sporovom poriadku (§ 438 a nasl.). Súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku uvádzané sťažovateľkou, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného práva. V inom prípade by totiž najvyšší súd stratil možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené (I. ÚS 145/2010).

15. Medzi uznesením najvyššieho súdu č. k. 7 Cdo 30/2021 z 30. novembra 2021 a obsahom základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení.

16. Sťažovateľka tvrdenie o arbitrárnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vo vzťahu k záveru, že dovolacie dôvody nevymedzila spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP, ničím nepreukázala (§ 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

17. Z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu sa ústavný súd presvedčil, že najvyšší súd sa dovolacími námietkami sťažovateľa zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu.

18. Vzhľadom na dôvody dovolania vo vzťahu k § 420 písm. f) CSP (bod 3 napadnutého uznesenia) nemôže však ústavný súd nespomenúť, že výklad najvyššieho súdu k pojmu procesného postupu (bod 9 napadnutého uznesenia) už nezodpovedá novej právnej úprave dovolania v zmysle toho zákonného ustanovenia. Včlenením do textu zákona formulácie o práve na spravodlivý proces nemožno nedostatočné odôvodnenie odvolacieho rozhodnutia považovať len za „postup súdu“. Pojem „procesný postup“ v § 420 písm. f) CSP je potrebné vyložiť v kontexte pojmu „právo na spravodlivý proces“ (ten v dotknutom ustanovení oproti skoršej úprave pribudol), ktoré je dotknutým ustanovením garantované strane konania, a súčasťou práva na spravodlivý proces (a teda aj naposledy označeného postupu) je pritom nepochybne aj náležité odôvodnenie rozhodnutia zodpovedajúce kritériám čl. 46 ods. 1 (v spojení s čl. 1 ods. 1) ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Pojem „uskutočňovala“ uvedený v § 420 písm. f) CSP je v nadväznosti na to potrebné rovnako vyložiť ústavne konformne, teda ako „boli naplnené“ (II. ÚS 559/2018). Toto pochybenie najvyššieho súdu nemožno vo vzťahu k jeho rozhodnutiu považovať za rozhodujúce, keď na druhej strane najvyšší súd v bodoch 10 a 11 vysvetlil, prečo dovolania sťažovateľky podané podľa § 420 písm. f) CSP neakceptoval. Rovnako najvyšší súd objasnil aj neprípustnosť dovolania z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle § 421 ods. 1 CSP (bod 12 napadnutého uznesenia).

19. Na tomto mieste ústavný súd zdôrazňuje, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v konkrétnej veci v rámci takého konania do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, avšak konformné posúdenie vlastnej právomoci najvyšším súdom je ústavným súdom následne preskúmateľné v konaní o ústavnej sťažnosti (s dôrazom na princíp zákazu odmietnutia spravodlivosti súdom v právnom štáte). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) potom vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd a právomoc ústavného súdu nemôže predchádzať právomoci všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

20. K odmietnutiu dovolania pre nesplnenie náležitostí zariadenia dôvodu prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku podľa § 421 ods. 1 CSP ústavný súd považuje za potrebné dodať, že aj keď jeho súčasná judikatúra uprednostňuje materiálny prístup k vymedzeniu dovolacích dôvodov zo strany najvyššieho súdu (I. ÚS 336/2019, IV. ÚS 479/2021), dovolací súd si bez náležitého vymedzenia právnej otázky dovolateľom nemôže túto otázku vyabstrahovať z dovolania sám (II. ÚS 291/2021). Ústavne konformné riešenie vyžaduje, „aby právna otázka z dovolania jasne vyčnievala a takisto aby z dovolania vyčnievalo aj právne posúdenie veci, ktoré pokladá dovolateľ za nesprávne s uvedením toho, v čom má spočívať táto nesprávnosť...“

Sťažovateľ, resp. jeho advokát „preto musí pripraviť jasné, vecné a zmysluplné vymedzenie namietaného nesprávneho právneho posúdenia spornej právnej otázky“ (I. ÚS 115/2020).

21. Pre rozhodnutie v danej veci bolo pritom podstatné, že krajský súd rešpektoval právny názor najvyššieho súdu vyslovený v jeho predchádzajúcom kasačnom rozhodnutí č. k. 7Cdo/226/2018 z 27. marca 2019 a okrem toho sťažovateľka v ústavnej sťažnosti nepoprela, že so žalobcom, ktorý stratil záujem u nej pracovať, medzičasom ukončila pracovný pomer dohodou v zmysle § 79 ods. 4 Zákonníka práce, preto ani eventuálne vyhovenie návrhu by v súčasnosti nemalo vo vzťahu k namietanému konaniu žiadnu relevanciu.

22. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

23. Ústavného prieskumu rozsudku krajského súdu č. k. 6 CoPr/7/2019 z 25. augusta 2020 (body 2 a 3) sa sťažovateľka v ústavnej sťažnosti nedomáhala.

24. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. apríla 2022

Miloš Maďar
predseda senátu